

100-ROCZNICA URODZIN ZAŁOŻYCIELA „NASZEJ PRZESZŁOŚCI”

Po śmierci ks. Redaktora Alfonsa Schletza przez wiele lat w kolejne rocznice tego wydarzenia pod koniec marca, zwykle w pobliskie niedziele, w krakowskim kościele seminaryjnym pw. Nawrócenia św. Pawła przy ul. Stradomskiej 6 gromadziła się grupa jego przyjaciół i uczniów, łącząc się w modlitwie w Jego intencji. Nie ma co ukrywać, iż grupa ta była coraz mniejsza, gdyż i oni stopniowo odchodzili do Domu Ojca. Spotkania te zakończono w 2006 r., w 25. rocznicę śmierci Redaktora. Jeszcze jesienią tegoż roku przypomniano Jego sylwetkę wykładowcom i studentom Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy w Krakowie podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 2006/2007. Mszy św. przewodniczył tak bliski Redaktorowi bp Jan Kopiec. Zaś w Muzeum Historyczno-Misyjnym przez kilka miesięcy prezentowano okolicznością wystawę poświęconą ks. Alfonsowi Schletzowi.

Lata szybko mijają i kiedy przygotowywałem do druku tegoroczne tomy „Naszej Przeszłości” postanowiłem przypomnieć aktualnym czytelnikom naszego periodyku sylwetkę Redaktora – gdyż nie tylko minęła 30. rocznica śmierci, lecz także 100. rocznica Jego urodzin (1911-2011). Dlatego kilkadziesiąt stron tego tomu poświęcam na przypomnienie jego naukowych tekstów, rzadko dziś dostępnych, publikowanych we wczesnych latach jego naukowej drogi badawczej.

„Nasza Przeszłość” potem pochłonęła wiele jego sił i czasu, iż nie powstały imponujące opracowania, choć w archiwum NP pozostały teczki zebranych materiałów do różnych monografii.

Ks. Alfons Schletz urodził się 29 marca 1911 r. we wsi Ostrowite koło Chojnic, w rodzinie Józefa i Anny z domu Brendt. Pierwsze lata nauki spędził w miejscowej szkole podstawowej oraz w Gimnazjum

Klasycznym w Chojnicach. Potem kontynuował ją w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Wilnie (1927-1928) i na Kleparzu w Krakowie (1928-1932). Zgodnie ze zwyczajem Zgromadzenia już jako gimnazjalista po ukończeniu wieku 16 lat przyjęto go do Zgromadzenia Księży Misjonarzy w 1928 r. Śluby wieczyste złożył 27 września 1930 r. (co oznaczało przyjęcie na stałe go do zgromadzenia). Studia filozoficzno-teologiczne ukończył w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy na Stradomiu w Krakowie. Dnia 20 grudnia 1936 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Stanisława Rosponda, biskupa pomocniczego w Krakowie (NB. brata babci aktualnego redaktora „Naszej Przyszłości”).

W marcu 1937 r. ks. Józef Kryśka, ówczesny wizytator Polskiej Prowincji skierował go do pracy duszpasterskiej we Lwowie. Misjonarzom powierzono tam parafię pw. św. Wincentego a Paulo. Nabożeństwa odprawiano przy kościele św. Zofii, a przed II wojną światową rozpoczęto budowę okazałego kościoła (niestety wydarzenia wojenne i późniejsze prześladowanie Kościoła katolickiego spowodowały zaniechanie tego dzieła). We Lwowie pełnił obowiązki wikariusza, kapelana Szpitala Powszechnego i klinik, kierując żeńską Sodalicją Mariańską. Prowadził podczas wojny tajne nauczanie, rozwijał konspiracyjną działalność kulturalno-oświatową (m.in. tajny teatr młodzieżowy).

Przełożeni prowincji zezwolili mu na podejmowanie dalszych studiów z zakresu nauk historycznych na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie. Magisterium uzyskał na Wydziale Teologicznym przedstawiając pracę napisaną pod kierunkiem znanego historyka – ks. prof. Józefa Umińskiego. Natomiast promotorem rozprawy doktorskiej został prof. Stanisław Łempicki (Wydział Humanistyczny). We wrześniu 1939 r. uzyskał tytuł doktora filozofii.

Po II wojnie światowej misjonarze zostali zmuszeni do opuszczenia Lwowa. Dalsza droga ks. Alfonsa Schletza poprowadziła go do Krakowa. Tu został wykładowcą historii Kościoła w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy (1945-1950), w seminarium OO. Paulinów w Krakowie (1946-1948) i w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach (1947-1950). W 1946 r. habilitował się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego (lecz nie uzyskał państwowego zatwierdzenia).

W tym samym roku założył i zaczął redagować „Naszą Przyszłość”. Niestety – podobnie jak inne pisma katolickie – i to dzieło

zostało zawieszono na okres lat 1948-1956, a on sam opuścił Kraków i podjął pracę kapelana Państwowego Domu Rencistów w Zielonkach k. Warszawy (1953-1956) ukrywając się pod pseudonimem Adama Sosnowskiego.

Po październikowych przemianach roku 1956 dokonano się wiele zmian w Polsce. Możliwe stało się wznowienie dzieła wydawania NP od 1957 r. Ks. Schletz do końca swoich dni wydał 55 tomów. Kontynuował także funkcję wykładowcy w Instytucie Teologicznym z zakresu historii Kościoła, metodologii historii; prowadził też seminarium naukowe. Organizował wykłady, seminaria i prelekcje dla sióstr zakonnych. Szczególnie związał się z siostrami augustiankami, pełniąc funkcję ich kapelana na krakowskim Kazimierzu (1957-1972).

Mieszkając przez wiele lat w Domu Stradomskim marzył o zbudowaniu samodzielnego lokum dla redakcji, ale także instytutu naukowego. I to się spełniło: w latach 1969-1972 powstał w Krakowie przy ul. Strzelnica na Woli Justowskiej nowy dom misjonarski. Tam przeżył kilkanaście ostatnich lat życia. Zmarł 27 marca 1981 r. Jego ciało spoczęło w samodzielnym grobowcu na cmentarzu Salwatorskim.

Ks. Alfons Schletz pozostawił kilkutyśięczny księgozbiór i archiwum, które tylko w części zostało opisane i opublikowane.

Dla ukazania wkładu Założyciela w powstanie i rozwój „Naszej Przeszłości” przypominamy opracowanie Jego przyjaciela i długoletniego współpracownika – bpa Wincentego Urbana, który odszedł do Niebieskiej Ojczyzny w dwa lata po śmierci ks. Alfonsa.

*Ks. Stanisław Rospond CM
Redaktor „Naszej Przeszłości”*

